

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van

Persoonsgegevens

Datum

18 september 2023

Referentie

41077405

Bijlagen

1. Kamerbrief aanbieding conceptkerndoelen Nederlands en Rekenen/Wiskunde

2. Werkopdracht kerndoelen basisvaardigheden

Kamerbrief aanbieding conceptkerndoelen Nederlands en Rekenen/Wiskunde

Aanleiding

Op 28 september 2023 neemt u de conceptkerndoelen Nederlands en Rekenen/Wiskunde in ontvangst van de teams die ze onder leiding van Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) hebben gemaakt. Om de Tweede Kamer hiervan op de hoogte te brengen, stellen wij u voor om diezelfde dag bijgevoegde Kamerbrief te sturen. Hierin staat een korte appreciatie van de conceptkerndoelen en wordt informatie gegeven over het proces tot aan wanneer ze definitief in regelgeving worden vastgelegd.

Gevraagde besluiten

- Gaat u ermee akkoord voorgestelde Kamerbrief op 28 september aan de Tweede Kamer te sturen?

Kernpunten

- In 2022 zijn twee teams van leraren, wetenschappers, lerarenopleiders en andere onderwijsdeskundigen gestart met het ontwikkelen van kerndoelen voor de leergebieden Nederlands en Rekenen/Wiskunde, voor primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs.
- SLO heeft dit proces aangestuurd, in opdracht van OCW.
- Op 28 september neemt u de conceptkerndoelen officieel in ontvangst.
- Onderhands hebben we ze al ontvangen. Ze voldoen goed aan de criteria die in de werkopdracht zijn meegegeven van OCW aan SLO. Maar, het verleden leert dat er veel verschillende meningen zijn over wat in het curriculum hoort. Daarom is het denkbaar dat er nu ook weer discussie zal ontstaan.
- We stellen de Tweede Kamer graag op de hoogte van de ontwikkelingen en om duidelijkheid te geven over het vervolg: de conceptkerndoelen zijn nog niet af.
- SLO gaat de komende tijd de scholen in om de kerndoelen te beproeven. Op basis van de bevindingen worden ze aangescherpt en verwachten we in de zomer de definitieve doelen.

Toelichting

Terugblik

- De totstandkoming van de conceptkerndoelen (voor primair onderwijs en onderbouw voortgezet onderwijs) kent een lange voorgeschiedenis.
- Al in 2014 werden de eerste adviezen uitgebracht door de Onderwijsraad en de Wetenschappelijk Raad voor de Regering dat het curriculum van het funderend onderwijs bijstelling heeft.
- Wat in het nieuwe curriculum hoort, wie hierover gaat en op welke manier er moet worden gewerkt, is onderwerp van discussie geweest in de Kamer.
- In 2022 is de impasse doorbroken. De Tweede Kamer stemde in om te starten met het bijstellen van de kerndoelen in een gefaseerd proces; eerst Nederlands en Rekenen/Wiskunde en vlak daarna Burgerschap en Digitale Geletterdheid. Deze laatste twee worden naar verwachting eind 2023 opgeleverd.
- Ook is toen gestart met het bijstellen van examenprogramma's (bovenbouw voortgezet onderwijs) voor 'geprioriteerde' vakken: Nederlands, wiskunde (havo/vwo), maatschappijleer, bètavakken en moderne vreemde talen.
- In februari 2023 is na een positieve tussenbalans, besloten om ook te starten met het ontwikkelen van kerndoelen (voor primair onderwijs en onderbouw voortgezet onderwijs) voor de overige leergebieden: Mens & Maatschappij, Mens & Natuur, Moderne Vreemde Talen, Kunst en Cultuur en Beweging en Sport. Die teams zijn in september 2023 gestart.

Duiding kerndoelen

- OCW heeft SLO een uitgebreide lijst met criteria meegegeven waaraan de kerndoelen moeten voldoen, zie bijlage.
- Deze criteria zijn gebaseerd op wetenschappelijke inzichten (o.a. van de wetenschappelijke Curriculumcommissie) en zijn in lijn met politieke opdrachten.
- SLO is tevreden over de manier waarop de teams invulling hebben gegeven aan de werkopdracht: de concepten voldoen aan de meegegeven criteria.
- Desondanks zou er discussie kunnen ontstaan. Er zijn in de onderwijspraktijk verschillende meningen over:
 - De mate waarin de doelen moeten worden uitgewerkt: er zullen leraren zijn die nog meer houvast willen dan de kerndoelen nu bieden. We onderzoeken nog of een nieuw referentiekader in die behoefte kan voorzien. Daarnaast zal SLO handreikingen maken met tussendoelen.
 - De mate waarin het beheersingsniveau moet worden vastgelegd: bij de meeste kerndoelen is er een opbouw te zien in beheersing van primair onderwijs naar de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Bij een aantal kerndoelen van het leergebied Nederlands (over begrijpen, schrijven en spreken) is er echter geen opbouw. Volgens de teams zit die opbouw in de *contexten* waarin deze vaardigheden moeten worden geleerd, niet in de

- vaardigheden zelf. We onderzoeken of een aangepast referentiekader hiervoor een oplossing kan zijn.
- De uitvoerbaarheid van het curriculum in relatie tot onderwijstijd: met name bij Rekenen/Wiskunde zijn er veel nieuwe onderdelen in vergelijking met de huidige kerndoelen. Dat kan leiden tot overladenheid, terwijl het huidige programma nu al als vol wordt ervaren. De fase van beproeven zal dat moeten uitwijzen.
 - Bepaalde concepten: termen zoals 'wiskundige attitude' en 'uiting geven aan identiteiten' kunnen vragen oproepen omdat ze op verschillende manieren geïnterpreteerd kunnen worden. Er is een risico dat deze onterecht in verband worden gebracht met het begrip 'persoonsvorming', wat in het verleden discussie heeft gegeven. De beproeving van de conceptkerndoelen in de praktijk moet uitwijzen of de toelichting voldoende helderheid geeft en of scholen met verschillende visies ermee kunnen werken.
 - De relatie met zaakvakken: een veelvoorkomend punt van kritiek op de *huidige* onderwijspraktijk is dat taal en rekenen te veel geïsoleerd worden aangeboden van andere leergebieden. In de conceptkerndoelen wordt een duidelijke link gelegd met andere leergebieden. Desondanks kan het door het formuleren van aparte kerndoelen voor Nederlands en Rekenen/Wiskunde de indruk ontstaan dat niet wordt aangesloten bij wetenschappelijke inzichten. De teams die kerndoelen voor de andere leergebieden gaan maken hebben expliciet de opdracht gekregen om relaties te leggen met taal- en rekenvaardigheden. Ook zal SLO handreikingen maken zodat scholen ondersteund worden bij het bieden van geïntegreerd taal- en rekenonderwijs.

Financiële en juridische overwegingen

Er zijn geen financiële en juridische consequenties, omdat geen nieuw beleid wordt aangekondigd in de brief. Deze brief markeert enkel de afronding van de ontwikkeling van conceptkerndoelen.

Communicatie

SLO besteedt via haar sociale kanalen aandacht aan de aanbidding van de conceptkerndoelen. We stellen voor dat OCW ook een persbericht zal uitdoen om ervoor te zorgen dat we de conceptkerndoelen in de context kunnen plaatsen. Dit bericht wordt apart aan u voorgelegd via COM.